

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СУМСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

23.02.2016

м. Суми

№ 6

Справа № 03-06/32-2013

Про закриття провадження у справі

Адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання 2-ВДР про попередні висновки у справі від 30.12.2015 за № 230 та матеріали справи № 03-06/32-2013,

ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду подання Управління Служби безпеки України в Сумській області від 21.01.2013 № 987 про виявлені ознаки порушення учасниками біржових торгів з продажу необробленої деревини, проведених СТБ „Сумиагропромбіржа” у 2012 році, зокрема, вчинення узгоджених дій учасниками торгів, які призводять до реалізації необробленої деревини на торгах лише за стартовими цінами, з метою встановлення дійсних обставин, розпорядженням адміністративної колегії Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – *Тервідділення*) від 21.03.2013 №38 розпочато розгляд справи №03-06/32-2013 за ознаками порушення учасниками біржових торгів з продажу необробленої деревини, проведених у 2012 році СТБ „Сумиагропромбіржа”, законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 статті 50 Закону України „Про захист економічної конкуренції”, у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання.

В ході збору і аналізу доказів у справі встановлено наступне.

Протягом 2012 року на СТБ „Сумиагропромбіржа” було проведено 13 біржових торгів з продажу необробленої деревини (4 основних та 9 додаткових), на які підприємствами державного лісового господарства у Сумській області було виставлено всього 10 938 лотів, із яких лише 232 лоти, або 2 % від загального обсягу реалізованих на біржових торгах лотів, були реалізовані зі зміною стартової ціни. При цьому слід зазначити, що на 8 додаткових біржових торгах з продажу необробленої деревини, 100% лотів були придбані покупцями за стартовими цінами.

Зазначені обставини могли свідчити про те, що високий рівень реалізації необробленої деревини за стартовими цінами на біржових торгах, проведених СТБ „Сумиагропромбіржа” у 2012 році, відбувся унаслідок антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання (учасників торгів), передбачених пунктом 1 статті 50 Закону України „Про захист економічної конкуренції”.

Разом з тим, *Тервідділенню* з урахуванням виключних повноважень органів Антимонопольного комітету України щодо кваліфікації дій як порушення, передбаченого пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», необхідно встановити наявність фактів, що у своїй сукупності можуть підтвердити або спростувати протиправну узгоджену поведінку учасників біржових торгів.

Типовими прямими доказами, що можуть свідчити про погоджену поведінку учасників торгів, зокрема, є проведення спільних нарад та консультацій щодо формування заявок на біржу, документи в електронному вигляді, що готувались та надавались суб'єктами господарювання для участі у біржових торгах, але при цьому у властивостях електронних файлів мають одного й того ж автора; будь-яка інша інформація, якої достатньо для того, щоб сформувати уяву про зміст пропозицій інших учасників.

У зв'язку із зазначеним територіальним відділенням з метою отримання інформації, яка є необхідною для розслідування фактів змови (оригіналів та копій документації біржових торгів, електронних файлів документів, копій заявок учасників, документів в електронному вигляді, що готувались кожним із учасників торгів, відомостей про посадових осіб причетних до підготовки та збору документів щодо торгів, відомостей щодо нарад та консультацій з приводу проведення біржових торгів тощо) було проведено збір матеріалів (доказів) на СТБ «Сумиагропромбіржа» та в Сумському обласному управлінні лісового та мисливського господарства; також отримано необхідну інформацію від підприємств державного лісового господарства у Сумській області.

Разом з тим, за результатами аналізу отриманої інформації *Тервідділенням* не виявлено належних доказів, які свідчили б про вчинення учасниками торгів узгоджених дій, які б могли призвести до спотворення результатів біржових торгів.

Окрім цього, Управлінням Служби безпеки України в Сумській області (лист від 21.05.2013 №7438) в додаток до подання від 21.01.2013 № 987 було надано пояснення громадянки Букати А.В. та громадянина Доценка С.І., надані начальнику УСБУ в Сумській області стосовно їх участі у біржових торгах, проведених СТБ «Сумиагропромбіржа» у 2012 році.

Так, за поясненням громадянки Букати А.В., на належних їй потужностях у 2012 році було перероблено близько 1000 м³ необробленої деревини. Зазначена деревина була придбана нею особисто на біржових торгах, що проводились СТБ «Сумиагропромбіржа» та за прямими договорами, укладеними із підприємствами державного лісового господарства. Окрім цього, в поясненні зазначається: *«Як правило, за деякий час до аукціонних торгів між учасниками (покупцями) має місце попереднє визначення зацікавлених осіб у конкретних лотах. Це робиться для того, щоб ціна за 1 м³ не підвищилась, та кожен учасник отримав необхідний йому об'єм лісопродукції»*. (пряма мова).

За поясненнями громадянина Доценка С.І., на належних йому потужностях у 2012 році було перероблено близько 500 м³ деревини, яка була придбана ним за прямими договорами, укладеними із підприємствами державного лісового господарства та дочірніми підприємствами Сумського обласного комунального агролісогосподарського підприємства „Сумиоблагроліс. Жодного разу участі на торгах, проведених на СТБ «Сумиагропромбіржа», він не приймав.

При цьому слід зазначити, що вказані пояснення не містять інформації щодо дати, місця та форми контактів, спрямованих на узгодження конкурентної поведінки, та осіб, які вступали в ці контакти; дії учасників антиконкурентних узгоджених дій, завдяки яким відбулось чи могло відбутися узгодження конкурентної поведінки; іншу інформацію, що відома і яка підтверджує наявність антиконкурентних узгоджених дій.

Разом з тим, відповідно до вимог Порядку подання заяв до Антимонопольного комітету України про звільнення від відповідальності за вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25.06.2012 №399 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.09.2012 за № 1553/21865 (далі - *Порядок звільнення від відповідальності*), особа вважається такою, що добровільно повідомила про свою участь в антиконкурентних узгоджених діях, якщо вона за власною ініціативою звернулася до Комітету до дати складання подання з попередніми висновками у справі із заявою про звільнення від відповідальності за вчинення антиконкурентних узгоджених дій та надала інформацію, що має суттєве значення для прийняття рішення у справі.

Так, відповідно до частини 2 пункту 1.3 *Порядку звільнення від відповідальності* інформацією, що має суттєве значення для прийняття рішення у справі, вважається інформація, обсяг та зміст якої дозволяють довести порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, зокрема, суттєве значення для прийняття рішення у справі має інформація про: склад учасників антиконкурентних узгоджених

дій; наявність та зміст угод, нотаток, записок, листування, протоколів спільних зустрічей, які підтверджують погоджену конкурентну поведінку, з наданням відповідних підтверджених документів, доказів на паперових чи інших носіях інформації.

Інформацією, що може підтверджувати антиконкурентні узгоджені дії, можуть бути: паперові документи чи документи в електронному вигляді (у тому числі повідомлення електронної пошти), листи, нотатки, записи (у тому числі аудіо- чи відеозаписи), угоди тощо, що підтверджують наявність узгодженої поведінки (пункт 2.6 *Порядку звільнення від відповідальності*).

За таких умов надані Управлінням Служби безпеки України в Сумській області (лист від 21.05.2013 №7438) в додаток до подання від 21.01.2013 № 987 пояснення громадянки Букати А.В. та громадянина Доценка С.І. не можуть розцінюватися *Тервідділенням* як факти (докази) вчинення учасниками торгів узгоджених дій, які б могли призвести до спотворення результатів біржових торгів, проведених СТБ „Сумиагропромбіржа” у 2012 році.

При цьому за результатами аналізу нормативної бази, якою регулюється процедура реалізації необробленої деревини в Україні, встановлено наступне.

Процедура реалізації необробленої деревини в Україні регламентується Положенням про організацію та проведення аукціонів з продажу необробленої деревини, затвердженим наказом Державного комітету лісового господарства України від 19.02.2007 № 42 „Щодо вдосконалення механізмів продажу необробленої деревини”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.02.2007 №164/13431 (далі – *Положення*), відповідно до якого вся необроблена деревина в обсязі її кварталної заготівлі постійними лісокористувачами реалізується через біржу (пункт 2.1).

У відповідності до пункту 1.1. *Положення* постійними лісокористувачами на торги має виставлятися уся необроблена деревина, заготовлена підприємствами, які здійснюють заготівлю деревини як постійні користувачі лісових ресурсів, за винятком, зокрема, деревини, яка використовується для розвитку матеріально-технічної бази (будівництво, ремонт тощо) постійних лісокористувачів відповідно до затверджених кошторисів, а також деревини для забезпечення потреб виробничих деревообробних підрозділів постійних лісокористувачів.

Разом з тим, пунктом 1.5. діючого *Положення* встановлено, що не реалізована на товарних біржах необроблена деревина реалізується підприємствами – постійними лісокористувачами по прямих договорах за цінами, не нижчими від тих, що склалися на останньому аукціоні.

Отже, навіть ті покупці, які приймають участь у біржових торгах, не зацікавлені у встановленні конкурентної ціни на деревину (вищої від початкової), а після оформлення біржової угоди на придбання необробленої деревини фактично відмовляються від викупу замовлених обсягів за встановленими на торгах цінами, оскільки можуть її придбати без участі в біржових торгах за найнижчою ціною, що складалася на останньому аукціоні.

При цьому слід звернути увагу на те, що тенденції стосовно зменшення обсягів реалізації необробленої деревини на біржових аукціонах, які склалися протягом 2012 року, зберігалися в межах України протягом 2013 -2014 років.

Зазначений висновок підтверджується інформацією прес-служби Держлісагентства України (електронна адреса:

http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=130114) згідно з якою протягом 2014 року на біржових аукціонних торгах з продажу необробленої деревини із 7 641 282 тис. м³ лісопродукції, виставленої лісогосподарськими підприємствами України на торги, було укладено біржових угод на реалізацію 4 758 726 тис.м³ необробленої деревини, а фактично реалізовано лише 2 949 129 тис. м³, або 38,6% від всього обсягу необробленої деревини, виставленої постійними лісокористувачами на біржові торги. Інформація про обсяги виставленої на аукціонні торги у 2014 році та придбаної необробленої деревини в розрізі областей наведена у таблиці 1.

Таблиця 1.

**Аналіз реалізації
необробленої деревини на аукціонних торгах 2014 року**

Область	Всього					
	Виставлено		Укладено угод		Фактично вибрано покупцями від купленого	
	обсяг	%	обсяг	%	обсяг	%
Вінницька	376 259	100%	131 923	35%	55 812	42%
Волинська	485 695	100%	379 762	78%	220 523	58%
Житомирська	951 337	100%	597 269	63%	308 731	52%
Закарпатська	853 740	100%	523 344	61%	577 110	110%
Івано-Франківська	725 203	100%	612 966	85%	323 018	53%
Київська	615 758	100%	243 530	40%	163 434	67%
Кіровоградська	98 260	100%	84 679	86%	43 198	51%
Луганська	13 107	100%	3 529	27%	395	11%
Львівська	427 869	100%	292 463	68%	193 122	66%
Полтавська	182 402	100%	93 223	51%	46 483	50%
Рівненська	854 305	100%	655 305	77%	346 400	53%
Сумська	377 025	100%	146 337	39%	94 304	64%
Тернопільська	87 575	100%	32 703	37%	16 162	49%
Харківська	158 553	100%	83 628	53%	33 191	40%
Херсонська	23 320	100%	2 700	12%	-	0%
Хмельницька	224 076	100%	142 168	63%	69 096	49%
Черкаська	426 426	100%	307 927	72%	166 817	54%
Чернівецька	321 435	100%	126 026	39%	71 885	57%
Чернігівська	438 937	100%	299 244	68%	219 448	73%
Разом	7 641 282	100%	4 758 726	62%	2 949 129	38,6%

Зазначені обставини вказують на те, що високий рівень реалізації на біржових торгах, проведених СТБ „Сумиагропромбіржа” у 2012 році, необробленої деревини за стартовими цінами може бути обумовлений недосконалістю нормативної бази, якою регулюється процедура реалізації необробленої деревини в Україні та економічними чинниками (спадом економіки протягом 2012- 2014 років).

Таким чином, в ході розгляду справи не встановлено суб'єктів господарювання, яких можливо було б залучити до участі у справі в якості відповідачів, відтак відсутній суб'єкт порушення, а вжиті для його встановлення заходи не дали позитивного результату.

На виконання пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року за № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року за № 169-р) (зі змінами), копію подання про попередні висновки у справі №03-06/32-2013 (далі – *Подання*) із супроводжувальним

листом від 30.12.2015 №03-06/3234 було надіслано Управлінню Служби безпеки України в Сумській області.

У відповідь на *Подання* зауважень чи заперечень від Управління Служби безпеки України в Сумській області до *Тервідділення* не надходило.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 12, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року № 291/5482, зі змінами і доповненнями, пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити розгляд справи № 03-06/32-2013 без прийняття рішення по суті у зв'язку з не встановленням відповідачів у справі та не доведенням порушення суб'єктами господарювання, що здійснювали купівлю необробленої деревини на біржових торгах, проведених СТБ „Сумиагропромбіржа” у 2012 році.

Відповідно до статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду Сумської області у **двомісячний строк з дня його одержання.**

Голова адміністративної колегії:

Є. М. Касьян